МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

STUDIA PHILOLOGICA

ЗБІРНИК
СТУДЕНТСЬКИХ НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 2

РІВНЕ 2018

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

STUDIA PHILOLOGICA

ЗБІРНИК
СТУДЕНТСЬКИХ НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 2

РІВНЕ 2018

УДК 81+82:811.11+811.13
ББК 81+83
S 90

S 90 **Studia Philologica** : зб. студент. наук. праць / редколегія: О.В. Деменчук, О.В. Константінова, О.І. Павлова [та ін.]. – Рівне : РДГУ, 2018. – Вип. 2. – 360 с.

Studia Philologica : The Collection of Students' Scientific Works / EB: O.V. Demenchuk, O.V. Konstantinova, O.I. Pavlova et al. – Rivne : RSUH, 2018. – Issue 2. – 360 p.

У збірнику студентських наукових праць «Studia Philologica» розглянуто низку питань, що стосуються актуальних проблем сучасної філології: германського та романського мовознавства, зіставного мовознавства, лінгвістики тексту, термінознавства, перекладознавства, літературознавства.

The Collection of Students' Scientific Works «Studia Philologica» focuses on the topical issues of contemporary philology: Germanic and Romance Linguistics, Contrastive Linguistics, Text Linguistics, Terminology, Translation, and Literature Studies.

Редакційна колегія:
Головний редактор – **Деменчук О.В.**, д-р філол. наук, професор.
Відповідальний редактор – **Константінова О.В.**, канд. філол. наук, доцент.

Члени редакційної колегії:
Павлова О.І., канд. філол. наук, професор; **Аладько Д.О.**, канд. філол. наук, доцент; **Калініченко М.М.**, канд. філол. наук, доцент; **Кучма Т.В.**, канд. філол. наук, доцент; **Михайлова Є.В.**, канд. філол. наук, доцент; **Орел І.І.**, канд. філол. наук, доцент; **Павловська Л.О.**, канд. філол. наук, доцент; **Тарасюк Н.Ю.**, канд. філол. наук, доцент; **Чеберяк А.М.**, канд. філол. наук, доцент.

Рекомендовано до друку вченою радою
Рівненського державного гуманітарного університету
(*протокол № 5 від 31.05.2018 р.*)

© Автори публікацій, 2018
© Рівненський державний гуманітарний університет, 2018

ЗМІСТ

ГЕРМАНСЬКЕ ТА РОМАНСЬКЕ МОВОЗНАВСТВО

Аліфанова О.В.	Мовні засоби вираження заперечення	7
Винарчик М.П. **Сабадош О.М.**	Le Portfolio européen des langues	12
Гапонюк О.А.	Семантична структура зоонімічних фразеологічних одиниць у сучасній німецькій мові	17
Ковбасюк Н.С.	Семантичні характеристики фразеологічних одиниць із семантичним компонентом (денотативний аспект)	22
Максимюк Г.М.	Роль порівняння у мовній репрезентації картини світу	26
Маліжко П.Р.	Вербалізація концептуальної ознаки “привабливість” як складової концепту ФЕМІНІННІСТЬ	31
Миронова А.М.	Концептуальна ознака “розумовий потенціал” в англійській мові	37
Москалик Ю.В.	Особливості вживання інфінітиву в сучасній німецькій мові	42
Панасенко С.В.	Фразеологізми на позначення задоволення в англійській мові	48
Стецюк О.М.	Роль і місце російських запозичень у сучасній англійській мові	53
Толмачова К.М.	Посилена англіцизація сучасної французької мови як одна з її основних проблем	57
Щеулін В.В.	Лексичні засоби вербалізації концепту ВІЙНА в англійській мові	61

ЗІСТАВНЕ МОВОЗНАВСТВО

Бичков Л.О.	Фразеологічні аналоги з компонентом-орнітонімом в англійській та українській мовах	67
Лютікова Є.А.	Типологія компліменту: англо-українські паралелі	72

ЛІНГВІСТИКА ТЕКСТУ

Віннікова Д.С.	Стильові риси художньо-публіцистичного тексту соціально-критичного напрямку (фейлетон)	78
Газдун С.В.	Фонографічна стилізація мовленнєвих аномалій у романі Деніела Кіза “Flowers for Algernon”	82
Гошилик Н.С. **Когуч Ю.А.**	Лінгвостилістичні характеристики заголовків англомовних статей на екологічну тематику (на матеріалі газети “The Guardian”)	87

Гошилик Н.С. **Себій М.С.**	Засоби вербалізації авторського концепту COMMON GROUND у політичному дискурсі прем'єр-міністра Канади Джастіна Трюдо	92
Гришина Є.А.	Функціонування модальних дієслів на позначення припущення: гендерний аспект	97
Гуляйгродська Р.Г.	Лінгвостилістична природа і стилістичні функції метафор та епітетів у повісті Рея Бредбері "Кульбабкове вино"	101
Кузнєцова М.В.	Особливості використання виражальних засобів мови в портретному описі героїв роману Е.М. Ремарка "Drei Kameraden"	108
Лавренюк І.М.	Реалізація мовленнєвої агресії в сучасному молодіжному дискурсі	112
Марченко Д.І.	Лексико-граматичні засоби реалізації мовленнєвого акту 'згоди / незгоди' в англомовному художньому дискурсі	117
Неліпович Г.О.	Функції фразеологічних одиниць на позначення інтелектуальних характеристик людини у публіцистичних текстах	124
Олексієнко Л.О.	Специфіка дослідження структурно-семантичних трансформацій у дискурсі сучасної англомовної реклами (на матеріалах американських друкованих видань)	128
Преступенко Д.Ю.	Англійські іменникові словосполучення на позначення 'person': лінгвальний аналіз	133
Приміч О.В.	Функціонально-стилістичні ознаки інтернет-комунікації	138
Саливончик К.В.	Структурно-семантичні особливості фразеологізмів із компонентом 'багатий' – 'бідний' (на основі економічних текстів сучасної англійської та німецької мов)	144
Смолько А.Р.	Мовні девіації у сучасній французькій пісні (на матеріалі творчості Stromae та Maître Gims)	149
Томах Ю.В.	Евфемізми як інструмент маніпуляції у ЗМІ	155
Фефелова К.Є.	Статус мовленнєвого акту подяки	160
Хомич К.П.	Прагматичні та функціональні особливості енігматичного тексту (на матеріалі французької мови)	165

ТЕРМІНОЗНАВСТВО

Кічула М.М.	Терміни екології: основні ознаки та вимоги	170
Кравчук А.О.	Англійська літературознавча термінологія: структурний аспект	175

ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО

Алексєєва В.О.	Специфіка перекладу метафоричних термінів у науково-технічній літературі (на матеріалі наукової фантастики)	181
Антіпіна П.А.	Переклад речень із присудком у формі сталого виразу	184
Ахмедова Е.Д.	Особливості україномовного відтворення фонографічних стилізацій (на матеріалі роману Д. Кіза “Квіти для Елджернона”)	189
Білоус К.О.	Сленг як проблема перекладу кінотексту	194
Герасимова Н.І.	Відтворення образу самотності у тексті українськомовного перекладу алегоричної казки-притчі Антуана де Сент-Екзюпері “Маленький принц”	200
Дейнеко А.І.	Відображення національної картини світу в цілісному фразеологічному значенні	204
Кірея Г.І.	Особливості перекладу онімів (за твором Дж.Р.Р. Толкіна “Гобіт або Туди і Звідти”)	210
Колесник Ю.А.	Особливості україномовного відтворення лексичного нонсенсу (на матеріалі роману Дж. Джойса “Улісс”)	216
Кравчук А.Г.	Особливості перекладу реалій англійською в драмі-феєрії Лесі Українки “Лісова пісня”	221
Купрієнко Ю.В. **Мірущенко Ю.В.**	Лексичні труднощі перекладу англомовних газетних заголовків українською мовою	226
Ларкіна К.В.	Функціонування безособових речень в англійській та українській науково-технічній літературі та особливості їх перекладу	231
Мак В.В.	Функціонально-стилістичні особливості перекладу англомовного політичного дискурсу	235
Макогон С.А.	Власні назви Дж. Р. Р. Толкіна в українських перекладах (на матеріалі роману-казки “The Hobbit, Or There And Back Again”)	241
Михлик І.О.	Відтворення діалектної лексики при перекладі англомовної художньої літератури українською мовою	246
Ольховська А.С. **Скнипа С.Є.**	Технологія “пам’ять перекладу” у структурі фахової підготовки майбутніх перекладачів	250
Панкова Є.В.	Аспекти дослідження перекладу термінолексики англомовної та україномовної терміносистеми сфери торгівлі	256
Петрова О.Є.	Стратегії англо-українського перекладу рекламних текстів	261
Петрусенко І.Є.	Жанрово-стилістичні проблеми перекладу науково-популярних текстів	267

Ряпалова А.О.	Особливості прагматичної та соціокультурної адаптації при перекладі художнього тексту	272
Свенцицька О.В.	Специфіка лінгвокультурологічного аспекту перекладу художнього тексту (на матеріалі роману О. Забужко “Музей покинутих секретів”)	278
Сухова А.В. **Токар О.В.**	Особливості перекладу англомовних бізнес-ідіом українською мовою	282
Татарчук А.Д.	Переклад комічного	288
Тригубчук М.В.	Відтворення гендерно-маркованих одиниць в українських перекладах творів художньої літератури	292
Цуп О.В.	Відображення емоційного стану протагоніста в українському перекладі роману Джона Фаулза “Колекціонер”	298
Черемісін М.В.	Стилістичні особливості метафори та її перекладу у романі Д. Брауна “Код да Вінчі”	303
Яковець О.В.	Особливості перекладу іноземних запозичень українською мовою в англомовних технічних текстах	307

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Бурлака І.С.	Вплив англійського готичного роману на творчість Айріс Мердок та Джона Фаулза	312
Васильєва О.Є.	Стилістичні особливості сучасної авторської казки (на матеріалі растаманської казки)	316
Голинець Ю.І.	Художня специфіка жанру історичного роману	321
Житинська Н.Ю.	Символ тварин у французьких легендах	327
Заєць А.О.	Творчість В. Вітмена у контексті розвитку популярної культури США XIX століття	332
Матіїв О.В.	Образ Музи у поетичній рецепції “П’ятірного грона нездоланних співців”	337
Федорів О.В.	Основні тенденції розвитку фантастичної прози у XX столітті	342
Чобанюк М.В.	Жанрова своєрідність роману Джона Фаулза “Колекціонер”	347

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ 354

Стецюк О.М.
Рівненський державний гуманітарний університет

РОЛЬ І МІСЦЕ РОСІЙСЬКИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Анотація. Стаття присвячена аналізу російських запозичень у сучасній англійській мові, визначення їх місця та ролі. Показано, що російські запозичення надходили в англійську мову в різні історичні періоди, починаючи з XVI століття. Зазначено, що в XXI столітті спостерігається певна активізація процесу проникнення російських запозичень у англійську мову.

Ключові слова: запозичення, вокабуляр, асиміляція, мовна норма.

Annotation. This article is devoted to the analysis of Russian borrowings in Modern English, to the determination of their place and role. It is shown that Russian borrowings came into English in different historical periods beginning with the 16th century. It is noted that the definite activization of the process of penetration of Russian loan-words into English is being observed.

Key words: borrowing, vocabulary, assimilation, language norm.

Розвиток людського суспільства – це розвиток усіх складових його культур, і, відповідно, усіх мов. Контакти відбуваються у всіх сферах – політиці, економіці, мистецтві, повсякденному житті і приводять до значних змін в укладі життя, світогляді, і, звичайно ж, у мові. Культури взаємно запозичують явища і поняття; мови – їх позначення. Англійська мова є однією з найбільш поширених і найбільш використовуваних мов на планеті, а тому так само, як і будь-яка жива мова, вона вступає у взаємодію з іншими мовами, збагачуючи словниковий склад мови-реципієнта та збагачуючись сама. Темі запозичень присвячені праці багатьох дослідників. Актуальність цієї проблеми з часом не втрачається, а навпаки, посилюється, оскільки динаміка процесу запозичення зростає.

Метою нашої статті є визначення ролі і місця російських запозичень у етимологічному складі сучасної англійської мови.

Завданнями дослідження є вивчення російських запозичень в англійській мові, проведення кількісного аналізу, визначення основних історичних періодів запозичення російських слів, спостереження над запозиченнями з російської мови у XXI столітті.

Матеріалом дослідження є 150 російських запозичених слів сучасної англійської мови, які відібрані з різних словників і наукових праць.

Процес запозичення в англійській мові висвітлюється в багатьох лінгвістичних працях і був предметом дослідження багатьох лінгвістів, а саме:

В.Д. Аракіна, Л.А. Булаховського, Ю.А. Зацного, І.В. Корунця, Т.І. Арбекової, О.О. Потебні [1, с.348].

Роль запозичень (borrowings, loan-words) у різних мовах неоднакова, це залежить від конкретно-історичних умов розвитку кожної мови. У англійській мові відсоток запозичень значно вищий ніж в багатьох інших мовах (60-70%). Процес запозичення – це наслідок різних суспільно-політичних та культурних подій. Збагачення вокабуляру відбувалося у багатьох сферах життя та діяльності, а саме у військовій, побутовій, освітній, науковій, культурній та інших.

Проведене дослідження показало, що до XX століття слов'яни не мали прямих мовних контактів з Британією. Лише окремі мандрівники, науковці та дипломати відвідували Росію і після повернення додому писали книги про свої подорожі. Це були, наприклад, Дж. Флетчер, який у 1591 році написав роботу "Of the Russe Common Wealth", Е. Кларк зі своєю працею "Travels in Various Countries of Europe, Asia, and Africa" (1810 р.), або Дж. Перрі, який написав роботу "State of Russia" (1967 р.) [3, с.318]. Через їхні роботи до словникового складу англійської мови увійшли такі слова російського походження: *arsheen, vedro, beluga, mammoth, baidarka, droshky, telega, boyar, czar, caback, choom, isba, kasha, koumiss, kvass, ikon, knout* та інші. Але багато з цих слів уже не функціонують у сучасній англійській мові (*arsheen, vedro, baidarka, choom, isba*).

Наступна хвиля запозичень, як показав аналіз, спостерігалася наприкінці XIX ст. – на початку XX ст. У Росії в цей час бурхливо розвивається промисловість, а разом з нею і робітничий клас; боротьба проти царської влади, ріст народно-демократичного визвольного руху, а також подальше посилення революційного руху відобразились у таких англійських словах запозичених з російської мови як: *nihilist, nihilism, nihilistic, narodnik, ispravnik, miroed, obrok, barschina, partisan*. Цей період також ознаменувався появою найперших запозичень комуністичної ери: *Cheka, Comintern, commissar, Gosplan, kolkhoz, liquidate ("to kill"), Menshevik, Soviet, Stakhanovite, subbotnik, vozhd* [6]. Запозичення з інших слов'янських мов СРСР були нечисленними, оскільки основною мовою спілкування була російська.

Як показав аналіз мовного матеріалу, у другій половині XX століття в англійську мову продовжувала проникати певна кількість запозичень з російської, хоча цей процес і не набув масового характеру. Однак, поширені слова, які позначали специфічно радянські реалії, все ж залишили слід в англійській лексиці. Здебільшого вони пов'язані з такими сферами, як космонавтика, політика, меншою мірою з повсякденним життям (*agrogorod, apparat, apparatchik, disinformation, intelligentsia, kalashnikov, Katyusha, KGB, Komsomol, kray, Kremlin, lunokhod, marsokhod, NKVD, oblast, okrug, planetokhod, rayon, resident, samizdat, SMERSH, sovkhoz, sputnik, udarnik*) [6].

У XXI столітті випадки вживання запозичених слів російського походження стають більш частотними. Усе частіше в англомовних періодичних виданнях, таких як *Forbes, Telegraph, Times* та ін., а також у мові повсякденного спілкування (сайти, блоги, діалоги) з'являються слова російського походження, що свідчить про продовження і навіть певну активізацію процесу проникнення російських запозичень в сучасну англійську мову. Наприклад:

Sanctions are a Potemkin policy, deployed in the absence of any effective alternative.

I hurried to complete a paper for peer and possible publication in a zbornik.

Very nice hat, better than in the pictures! I will buy other ushankas for the rest of my family!

Love the «babushka-style», semechki and petushok candy [6].

Слід підкреслити, що за нашим часом зв'язки між країнами стають ще тіснішими у зв'язку з розвитком засобів масової інформації, телебачення, Інтернету. Вони сприяють процесу запозичення, а також асиміляції іншомовних слів. Запозичуючи іншомовні слова мова не залишає їх незмінними протягом тривалого часу. Ці слова поступово пристосовуються до фонетичних, морфологічних і лексичних норм мови-реципієнта, приводяться у відповідність з системою мови в цілому, тобто піддаються процесу засвоєння, асиміляції. Російські запозичені слова з самого початку їх існування в англійській мові підводяться під активні категорії граматики англійської мови. Ці слова набувають всі форми словозміни, які властиві даній частині мови в англійській мові, і утворюють ці форми за зразком власно мовної лексики мови-реципієнта [4, с.223]. При запозиченні відкидаються такі морфологічні оформлювачі, як флексії – службові виразниками роду, числа, відмінку іменників. Можна зазначити поступову втрату цієї категорії в запозичених словах, що пов'язано з їх відсутністю в англійських іменниках. Наприклад: *Sit down, have an ice-cold pivo and take in its Lilliputian delights* (The Sunday Times, 21 May 2006*)*.

Відмінність між спрощенням у рідних словах і іншомовних полягає в тому, що цей процес у словах рідної мови протікає дуже повільно, тимчасом як запозичені слова піддаються йому відразу під час їх проникнення в мову.

Явище запозичення має великий вплив на мову, викликає в ній серйозні зміни. У результаті цього процесу в мовах з'являються чужі елементи – слова і частини слів, які в більшості своїй не засмічують мову, а збагачують фонд її лексичних та морфологічних можливостей. З'являються слова, що належать до варваризмів і екзотизмів, а також інтернаціональні слова [7, с. 164].

Слід зазначити, що чисельність та характер запозичень залежить не тільки від історичних умов, природи, та тривалості контактів, але й від ступені лексичної та структурної близькості мов. Чим ближчі мови, тим глибший і більш різнобічний вплив. Сучасна англійська мова не є сталою системою, вона

змінюється та розвивається, таким чином виступаючи складовою лінгвістичної історії людства.

Таким чином, словниковий склад сучасної англійської мови змінювався і доповнювався на протязі багатьох століть і на даний момент включає безліч запозичень з різних мов, у тому числі і слов'янських. Хоча іншомовні слова надходили у різні історичні періоди, із різних мов та завдяки різним обставинам, можна зробити висновок, що питома вага запозичень дуже велика і складає невід'ємну частину англійського вокабуляру. Розвиток словника англійської мови відбувається завдяки внутрішнім ресурсам мови та запозиченням. Хоча питома вага цих процесів була неоднакова у різні періоди історії англійської мови. З історико-етимологічного погляду словниковий склад англійської мови є дуже неоднорідним. Його основою є споконвічні слова, які позначають життєво потрібні поняття нації. Запозичення зі слов'янських мов посідають важливе місце серед інших запозичень в сучасній англійській мові, і, як показують спостереження, мають неабиякий вплив на мову-реципієнта. Російські запозичення, у свою чергу, в англійській мові є найбільш чисельною групою серед усіх слов'янських запозичень, які надходили в англійську мову в різні історичні періоди, починаючи з XVI століття. Дослідження свідчить, що у XXI столітті спостерігається досить помітна активізація процесу проникнення російських слів у англійську мову.

Список використаних джерел

1. Аракин В. Д. Очерки по истории английского языка / В. Д. Аракин. – Москва : Физматлит, 2007. – 286 с.
2. Арнольд И. В. Лексикология современного английского языка : учебник / И. В. Арнольд. – Москва : Флинта, 2012. – 376 с.
3. Блумфилд Л. Язык / Л. Блумфилд. – Москва : Прогресс, 1968. – 608 с.
4. Білецький А.О. Про мову і мовознавство: навчальний посібник / Білецький А. О. – Київ : АртЕк, 1997. – 224 с.
5. Baugh A. C. History of the English Language / A .C. Baugh. – London : Routledge, 2012. – 464 p.
6. British National Corpus. – Режим доступу : http://corpus.byu.edu/bnc/
7. Зацний Ю. А. Сучасний англомовний світ і збагачення словникового складу / Ю. А. Зацний. – Львів : ПАІС, 2007. – 228 с.

УДК 81+82:811.11+811.13
ББК 81+83

Наукове видання

STUDIA PHILOLOGICA

Збірник
студентських наукових праць

ВИПУСК 2

The Collection of Students' Scientific Works

ISSUE 2

Формат 60x84 1/16.
Папір офсетний. Друк ризографічний.
Гарнітура Times New Roman.
Ум. др. арк. 22,4. Наклад 100.

Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету
м. Рівне, 33000, вул. Ст. Бандери, 12
тел.: (0362) 26-48-83

Друк: "ПараГраф+"
м. Рівне, 33028, вул. Гетьмана Мазепи, 6/8
тел.: (0362) 26-49-27